

Erməni terroru məhv edilsə dünyada təhlükəsizlik təmin edilər

Sübuta yetirilir ki, erməni toplumu insanlıq və bəşəriyyət üçün təhlükə mənbəyidir. Bu toplum sıradan çıxarılmasa, dünyada terroru lağv etmək mümkün olmayacaq. Ona görə də bu toplum məhv edilməlidir. Yalnız erməni terror maşını məhv ediləcəyi təqdirdə bəşəriyyət dinclik tapa bilər. Tarixi sənədlərə görə, ermənilər yalnız azərbaycanlıları deyil, həm də digər xalqlara qarşı vəhşiliklər törədib. Onlar insanları öldürməyi, qarət və talanlar həyata keçirməyi, böyük dağıntılar törətməyi özlərinin fəaliyyət istiqamətləri hesab edirlər. Həm də sübuta yetirilir ki, güc vasitəsilə erməni vəhşiləri ciddi şəkildə cəzalandırılmasa, mövqelərindən çəkilmirlər. Erməni terrorçu toplumunun Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi və işğal edilən ərazilərdə apardığı vandalizm aktlarına əsasən demək olar ki, bu toplum haqqında deyilənlər və yazılanlar əsasdır. Fikir verin, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin azad olunmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etsə də, Ermənistan bu qərarlara əhəmiyyət verməyib.

Bununla yanaşı ASFA, ATƏT, İslam Konfransı Təşkilatı, NATO-nun Parlament Assambleyası Ermənistanın işğalçılıq siyasətini kəskin pisləyən bəyanatlar qəbul ediblər. Lakin vəhşi erməni toplumu heç beynəlxalq qanunları, qərar və tövsiyələri yerinə yetirməyib. Öksinə, daha böyük tərribatları ilə fəaliyyətlərinə haqq qazandırmağa çalışıblar. Bu isə onların açıq şəkildə dünyaya meydan oxumaları idi. Təbii ki, sonsuza qədər danışıqlar aparıla bilməzdi. Bir gün status-kvo dəyişməli idi və belə də oldu. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan İkinci Qarabağ müharibəsində torpaqlarımız Azərbaycan Ordusunun gücü, qüdrəti sayəsində işğaldan azad edildi. 44 günlük müharibə ilə Ermənistanın 30 il qurduğu mühəndis-istehkam qurğuları, yüzlərlə hərbi texnikası, minlərlə canlı qüvvəsi məhv edildi. Dəyəri 5 milyard ABŞ dolları olan hərbi texnikası qənimət olaraq götürüldü. Bu böyük qələbə ilə Azərbaycan dünyaya sübut etdi ki, özünün pozulmuş hüquqlarını özü bərpa etmək gücündədir. Həm də yazılanlar və deyilənlərə əsasən, "erməninin başı zopa görməse, geri çəkilməz" fikri öz təsdiqini tapmış oldu. "Dəmir yumruğu"un işə düşməsindən sonra Ermənistanın terrorçu rejimi Azərbaycana yalvarmağa başladı. Bütün hakimiyyət nümayəndələri "Qarabağ Azərbaycandır" deyə bəyan etdilər. Qarabağda aparılan 23 saat 44 dəqiqəlik antiterror əməliyyatları ilə bölgədəki bütün terrorçu hərbi birləşmələr məhv edildi, cinayətkar dəstənin başında dayananlar isə həbs olunaraq Azərbaycan istintaq orqanlarına təhvil verildilər. Hazırda onların məhkəməsi keçirilir. Məhkəmədə Azərbaycanın maddi və mədəni irsinə vurulan zərər haqqında yeni faktlar, ilginclik məlumatlar üzə çıxır.

Dövlət ittihamçısı: "Dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 37168 ədəd əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub"

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və adətlərini pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşla-

rı Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İsxanyan, Davit Babayan, Lyova Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə keçirilən məhkəmə prosesində dövlət ittihamçıları işğal dövründə Azərbaycana dəyən zərərin miqyası barədə ittiham aktını elan ediblər. Dövlət ittihamçısı Təranə Məmmədova ittiham aktına əsasən elan edib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrinin apardığı təcavüzkar müharibə nəticəsində Azərbaycanın suveren əraziləri olan 12 şəhər, 18 qəsəbə, 895 kənd, ümumilikdə 925 yaşayış məntəqəsi işğal olunub və uzun illər ərzində işğal altında saxlanılmış, bununla da xüsusi və dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 37168 ədəd əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Dövlət ittihamçısı Fuad Musayev bildirib ki, Xankəndi şəhəri və onun Kərkicahan qəsəbəsinin işğal olunması nəticəsində 2944 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, həmin şəxslərin xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 4579 ədəd əmlak üzrə 636 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Kərki kəndinin işğalı (hazırda Sədərək rayonunun Kərki kəndi) nəticəsində 461 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, xüsusi mülkiyyətdə və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 54 ədəd əmlak üzrə 7 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Qazax rayonunun 7 kəndinin - Bağanis-Ayrim, Aşağı Əskipara, Xeyrimli, Barxudarlı, Sofulu, Qızılhacılı, Yuxarı Əskipara işğal olunması nəticəsində 3159 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, xüsusi və dövlət mülkiyyətində olan ümumilikdə 896 ədəd əmlak üzrə 137 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Xocalı şəhəri və Əsgəran qəsəbəsinin də daxil olduğu, ümumilikdə 50 kənddən ibarət Xocalı rayonunun işğal olunması nəticəsində 7161 nəfər dinc sakinin xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 1067 ədəd əmlak üzrə 103 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

"Şuşa rayonunun işğal olunması nəticəsində 16299 nəfər dinc sakin didərgin salınıb"

Məhkəmə prosesində Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyev bildirib ki, Şuşa şəhəri, Turşsu qəsəbəsi və 37 kənddən ibarət Şuşa rayonunun işğal olunması nəticəsində 16299 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, həmin şəxslərin xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 2769 ədəd əmlak üzrə 391 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Xocavənd şəhəri, 2 qəsəbə (Qırmızı Bazar və Hadrut qəsəbələri) və 80 kənddən ibarət olan Xocavənd rayonunun işğal olunması nəticəsində 7451 nəfər azərbaycanlı sakini məcburi qaydada evlərindən didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 2607 ədəd əmlak üzrə cəmi 340 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Laçın şəhəri, Qayğı qəsəbəsi və 124 kənddən ibarət olan Laçın rayonunun işğal olunması nəticəsində 57047 nəfər sakin məcburi qaydada evlərindən didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 15459 ədəd əmlak üzrə cəmi 2,7 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Kəlbəcər şəhəri, İstisu qəsəbəsi və 147 kənddən ibarət

Kəlbəcər rayonunun işğal olunması nəticəsində 48847 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 17489 ədəd əmlak üzrə 2,2 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimli elan edib ki, Tərtər rayonunun bir sıra kənd və yaşayış məntəqələrinin işğal olunması nəticəsində 899 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 1127 ədəd əmlak üzrə 155 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Ağdam rayonunun böyük hissəsinin işğal olunması nəticəsində 100574 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, həmin şəxslərin xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 31736 ədəd əmlak üzrə 3,7 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Füzuli rayonunun böyük hissəsinin işğal olunması nəticəsində 83544 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 22635 ədəd əmlak üzrə 3,4 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Cəbrayıl şəhəri, Xələfli, Xudafərin, Qumlaq, Mahmudlu qəsəbələri və 92 kənddən ibarət Cəbrayıl rayonunun işğal olunması nəticəsində 52141 nəfər dinc sakin didərgin salınıb, onların xüsusi mülkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 15206 ədəd əmlak üzrə 2,1 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

İttiham Aktından: "Müxtəlif işğəncələr verilməsi ilə ümumilikdə 613 nəfər şəxsin qəsdən öldürülüb məhv edilməklə Xocalı soyqırımı törədilib"

Məhkəmə prosesində açıqlanan ittiham aktında qeyd olunub ki, təcavüzkar müharibə nəticəsində ümumilikdə Azərbaycan Respublikasının mədəni sərvətinə aid olmaqla dəymiş zərərin qiymətləndirilməsi mümkün olan ən azı 697 tarix və mədəniyyət abidəsi hücum obyektinə çevrilməklə, hərbi əməliyyatların dəstəklənməsi üçün istifadə edilməklə, qəsdən böyük həcmdə yandırılmaqla, artilleriya qurğularından atəşlər açıb partladılmaqla və sair fiziki üsullarla qismən və tamamilə dağıdılmaqla, eləcə də oğurluq, soyğunçuluq, vandalizm aktları törədilməklə Azərbaycan Respublikasına və Azərbaycan xalqına 906 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının suveren ərazilərinin işğal olunması nəticəsində didərgin salınmış dinc sakinlərin sosial təminatı və maddi-mişğət şəraitinin təmin olunmasına sərf edilmiş vəsaitlər nəzərə alınmaqla Azərbaycan dövlətinə ümumilikdə 8,8 mily-

ard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Ermənistan beynəlxalq məhkəmə qarşısında

Azərbaycan qanunvericiliyi ilə yanaşı beynəlxalq hüquq normalarına görə də Ermənistan Azərbaycanın işğal etdiyi ərazilərdə maddi və mədəni irsi dağıtdığına, dövlətə məxsus, eləcə də əhalinin daşınan və daşınmaz əmlaklarını qarət və talan etdiyinə görə məsuliyyət daşıyır. Ümumilikdə hesablamalara görə, Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərər 800 milyard dollar həcmindədir. Beynəlxalq məhkəmələr ədalətli olacağı təqdirdə həmin vəsaitin Ermənistandan alınaraq Azərbaycana verilməsi barədə qərar çıxaracaq. Əgər Ermənistanın maliyyəsi olmasa, o zaman torpaqlarının böyük bir hissəsini, İrəvanı və Kümrünü, ən pis halda Qafanı, Gorusu və Basarkeçəri Azərbaycana verməli olacaq. BMT Baş Assambleyasının "Beynəlxalq hüquqazidd əməllərə görə dövlətlərin məsuliyyəti" adlı qətnaməsinə əlavənin 36-cı maddəsinə əsasən, beynəlxalq hüquqazidd əmələ görə məsuliyyət daşıyan dövlət özünün qanunazidd əməli nəticəsində vurduğu zərəri restitutsiya ilə ödənilməyən hissədə kompensasiya yolu ilə ödəməyə borcludur. Kompensasiya əldən verilmiş gəlir də daxil olmaqla, belə zərərin ödənilməsinə yönəlib.

Ermənistanın Azərbaycanın mədəniyyət obyektlərinə, dini-mədəni irsimizə qarşı vandalizm aktları bir çox beynəlxalq sənədlərə, o cümlədən 1954-cü ildə Haaqada qəbul edilmiş "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında Konvensiya"-nın, "Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyasının, "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında Konvensiya"-nın müddəalarını kobud şəkildə pozmuşdur. Azərbaycan beynəlxalq hüquqi forumlarda Ermənistanın işğal dövrü zamanı ətraf mühitin və enerji infrastrukturunun dağıdılması da daxil olmaqla, bir sıra digər sahələrdə beynəlxalq hüquq pozmasına dair kompensasiya və maliyyə təzminatının qarşılanması istiqamətində iddialar qaldırır. Artıq Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi azərbaycanlılara qarşı törədilən kütləvi insan hüquqları pozuntuları ilə əlaqədar Azərbaycanın Ermənistana qarşı davam edən beynəlxalq hüquqi iddiaları üzrə qərar qəbul edib. Eyni zamanda, Azərbaycan Ermənistanı Haaqa məhkəməsinə verib. Əminliklə demək olar ki, beynəlxalq birlik, xüsusilə də beynəlxalq məhkəmələr Azərbaycanın iddialarının haqlı və əsaslı olduğunu anlaşırlar. Bu baxımdan beynəlxalq məhkəmələr ədalətli mövqə sərgiləyərək Ermənistana qarşı Azərbaycan dövlətinin qaldırdığı iddiaları təmin edəcək və bununla da daha bir vəhşi toplum-quruluş cəzasını almış olacaq.

İLHAM ƏLİYEV